

[Bjørn Elmquist]

at vi ikke bare af hensyn til vor egen retfærdighedssans og samvittighed skubbede dem ud, men prøvede på – som nogle af dem sagde – i et stadig fastere favntag at få de tyrkiske generaler til at forstå, hvad det her var for noget – et favntag kan jo blive så fast, at det bliver et pres – af hensyn til den tyrkiske befolkning, der er i klemme.

Jeg vil godt sige om det dagsordensforslag, som er fremsat af socialdemokratiet, at meget tyder på, at det tyrkiske grundlovsudkast har en lang række mangler og svagheder. Det er rigtigt, at vi har 3 eksperter til at vurdere det i øjeblikket i det juridiske udvalg i Europarådet, deriblandt en dansk professor, og de har ikke lagt fingrene imellem. Men må jeg så føje til, at endnu har vi ikke fået en vurdering af det sidste udkast, det, som skal til folkeafstemning på søndag, og jeg må være helt enig i det, som er udtrykt fra statsministerens side: lad nu det tyrkiske folk tale på søndag. Der kommer en tid efter denne. Hr. Lasse Budtz var jo selv inde på, at vi i Europarådets parlamentariske forsamling på januarsessionen skal tage stilling til, hvad der er kommet ud af folkeafstemningen. Og jeg er også sikker på, at vi i denne sal vil finde lejlighed til at drøfte det igen.

På baggrund af det, jeg her har sagt, vil jeg synes, det var forkeret, om vi nu vedtog den dagsorden, hr. Lasse Budtz har fremsat på socialdemokratiets vegne. Jeg vil derfor godt på regeringspartiernes vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget noterer sig, at regeringen følger samme politik med hensyn til menneskerettighederne og demokratiets vilkår i Tyrkiet, som den tidligere regering har anlagt ved i begyndelsen af juli at indbringe en klagesag imod det tyrkiske regime for Den europæiske Menneskerettighedskommission i Strasbourg.

Folketinget går herefter over til næste punkt på dagsordenen.«

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår i forhandlingerne.

Gert Petersen (SF):

Udfaldet af den folkeafstemning, der skal finde sted den 7. november 1982 i Tyrkiet,

kender vi på forhånd, ligesom vi på forhånd kendte udfaldet af de folkeafstemninger, som de græske oberster arrangerede i deres storhedstid.

Selv om der er mange andre ligheder mellem de tyrkiske generaler og de græske oberster, er der dog én påfaldende forskel, nemlig at det var NATO som redskab for USA, der holdt den græske oberstjunta ved magten. Det har vi nu også premierminister Papan-dreous ord for. Men USA gjorde det dog forholdsvis diskret. I tilfældet Tyrkiet må man vel snarere sige, at den amerikanske regering ligesom overspiller temaet. I hvert fald var USAs forsvarsminister Weinberger i december 1981 på besøg i Tyrkiet, og på en pressekonference udtalte han USAs påskønnelse af de trufne foranstaltninger til genindførelse af et demokratisk system, som han sagde. Han sammenlignede oven i købet general Evrens opgave med de amerikanske grundlovsfædres opgave for 200 år siden. For dem, der ikke skulle vide det, skal jeg oplyse, at general Evren er Tyrkiets militærdiktator.

Jeg skal så gå lidt ind på, hvordan general Evren bevæger sig i fodsporet af Jefferson og Paine og Franklin og Washington og de andre grundlovsfædre, da USA blev grundlagt. Andre har jo talt om indholdet af den nye forfatning som sådan, og derfor skal jeg holde mig til de 16 paragraffer med overgangsbestemmelser, som blev offentliggjort den 19. oktober i år. De er måske resultatet af det kraftige favntag, hr. Bjørn Elmquist mente det var så nyttigt at udøve. Her har vi så resultatet:

Når forfatningen er vedtaget den 7. november 1982, er general Evren automatisk valgt til statspræsident i de næste 7 år, og de 4 nuværende medlemmer af det nationale sikkerhedsråd, det vil sige juntaen, vil herefter udgøre præsidentens råd i de næste 6 år. Og så hører det jo med i billedet, som det er blevet sagt, at præsidenten, det vil sige general Evren, i øvrigt vil have forfatningsmæssig ret til at gribe ind, når som helst han anser sin egen forfatning for truet.

Ifølge overgangsbestemmelserne skal 99 navngivne topfolk i de gamle partier, deriblandt 33 fra socialdemokratiet, holde sig helt uden for politik i de næste 10 år. Alle, som var medlemmer af parlamentet den 1. januar 1980, må i de næste 5 år ikke være